



## PROCEDURA ZA MENADŽMENT PACIJENTA KOJI ZLOUPOTREBLJAVAJU ALKOHOL I DROGE

Poglavlje: MENTALNO ZDRAVLJE – PUT PACIJENTA	Datum usvajanja: 14.06.2022
Standard: 6.20.60	Važi do: 14.06.2025
Broj protokola: 1147/22.	Oznaka standarda: C
Broj stranica: 3	

*Zakon o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu, „SNFBiH“ 59/05, 52/11, 6/17 Zakon o zaštiti osoba sa duševnim smetnjama SN FBiH 37/01, 40/02, 52/11, 14/13 Pravilnika o organizaciji i radu Komisije za zaštitu osoba sa duševnim smetnjama SN FBiH 53/01 Zakon o zdravstvenoj zaštiti, „SN FBiH“ 46/10 Zakon o sestrinstvu i primaljstvu, „SN FBiH“ 43/13 Zakon o liječništvu, „SN FBiH“ 56/13*

### 1. Opća izjava o politici

Ovisnost je hronična recidivirajuća bolest mozga, nastala zbog dugotrajne zloupotrebe psihoaktivnih supstanci (ilegalnih droga i alkohola) zbog čega dolazi do ozbiljnih oštećenja psihičkog i fizičkog zdravlja, kao i posljedica na socijalnom planu funkcionisanja (prema definiciji SZO). U Zavodu svi članovi multidisciplinarnog tima su uključeni u tretman ovih pacijenta koji zloupotrebljavaju alkohol i droge. Članovi multidisciplinarnog tima su – neuropsihijatar, medicinska sestra, psiholog, socijalni radnik i okupacioni terapeut.

Cilj procedure je da se omogući kontinuitet liječenja uz maksimalan nivo saradnje osoblja i pacijenta.

### 2. Područje primjene

Ova procedura se primjenjuje na Ambulanti na nivou Zavoda (na Odjeljenju za liječenje Narkomanije i Odjeljenju za liječenje Alkoholizma).

### 3. Distribucija i nadzor

Za distribuciju procedure su zaduženi glavna sestra Zavoda i glavne sestre odjeljenja. Procedura treba da je postavljena na vidno mjesto, dostupna svim članovima tima (doktorima, psiholozima, sestrama, socijalnim radnicima i okupacionim terapeutima). Svi članovi tima su odgovorni za primjenu ove procedure.

Za nadzor procedure zaduženi su šefovi i glavne sestre Odjeljenja.

### 4. Opis postupka/ procedure

**Neuropsihijatar** odgovorno obavlja svoj posao, propisuje i kontroliše lijekove za tretman ovisnosti o alkoholu i psihoaktivnim supstancama, posjeduje razumjevanje osnove farmakologije, toksikologije, kliničkih indikacija za upotrebu navedenih lijekova, titriranje doze i strategije terapijskog praćenja. Vodi brigu o općim zdravstvenim potrebama i problemima u vezi sa zloupotrebom psihoaktivnih supstanci i alkohola.

**Medicinska sestra/tehničar** mora da posjeduje tehnike i vještine koje se kreću od procjene korisnika alkohola i psihoaktivnih supstanci, savjetovališnog rada, davanja savjeta o zdravlju i učestvuje u provođenju socioterapijskih postupaka, provodi zdravstvenu njegu te vrši aplikaciju farmakoterapije te prati njene efekte. Odgovorna je za provjeru ispravnosti lijeka i koordiniranu brigu.

**Socijalni radnik** ima veliki raspon psihosocijalnih usluga potrebnih za sveobuhvatan tretman ovisnika o alkoholu i psihoaktivnim supstancama, njegove porodice (ličnih odnosa, briga o djeci, stambena pitanja, prihodi i pitanja vezana za sistem krivičnih djela), pruža podršku, daje savjete, ključni je u programu koordinirane brige, uključen je i u terenski rad i kućne posjete. Uključen u socioterapijske procese tretmana ovisnika.

**Psihološki tretman** predstavlja važan dodatak farmakoterapiji, svojim dijagnostičkim procedurama psiholog učestvuje u postavljanju dijagnoze. Psiholog ima važnu ulogu kod motivacije i uključivanja ovisnika u tretman, prevencije recidiva te je uključen u psihoterapijske procese liječenja kao i posthospitalnog praćenja.

**Okupacioni terapeut** u radu sa ovisnicima kroz postupke i specifične aktivnosti dostigne najveći nivo funkcionisanja i nezavisnosti u svim vidovima svakodnevnog života, utiče na mogućnosti obavljanja njemu bitnih životnih funkcija (funkcionalna mobilnost i snalaženje u zajednici, te aktivnosti obuhvataju socijani, psihološki i kognitivni razvoj pacijenta. Ohrabruje osobe da prihvate odgovornost za zadovoljavanje ličnih potreba, učenje novih vještina. Područje izvođenja okupacione terapije, briga o sebi, produktivnost, razonoda (slobodno vrijeme)

- **Postupak**

Za ovaj postupak potreban je kontinuitet, sam proces liječenja i oporavka je dugotrajan i ima neobične obrte u toku tretmana

- **Svrha postupka**

Osvijestiti pacijentu problem ovisnosti, uključiti ga u tretman i u neku od terapijskih opcija: farmakoterapija (neopijatska, opijatska – metadon, suboxon, buprenorfin), individualni i grupni tretman, psiho i socioterapijske oblike rada, uključivanje u terapijsku zajednicu, i uključivanje u KLA i druge srodne nevladine organizacije koje rade sa ovisnicima o alkoholu i psihoaktivnim supstancama.

- **Osnovna obilježja menadžmenta pacijenta**

Usluge koje pruža multidisciplinarni tim moraju biti praćene profesionalnim ponašanjem, što podrazumjeva podršku, povjerenje, prihvatanje, savjetovanje i edukaciju.

Od profesionalaca se očekuje da prihvate ovisnika sa svim negativnim i pozitivnim osobinama bez osude i moraliziranja na način života koji je živio. Pacijenti se uključuju u terapijske programe koji su individualni i grupni (psihosocijalna terapija i okupaciona terapija). Farmakoterapija koja može biti neopijatska ili opijatska (Metadon, Suboxon, Buprenorfin). Terapija se provodi individualno i prilagođava svakom pojedinom pacijentu.

U sklopu tretmana obavezno se rade skrining testovi na urin i salivu te alko test, te nalazi Hepatitisa i HIV-a.

Obavezno je potpisivanje terapijskog ugovora (pacijent, saradnik u liječenju i dva člana stručnog tima)

- **Cilj procedure**

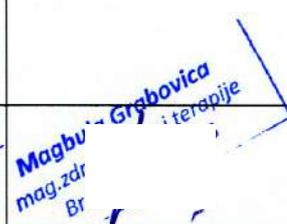
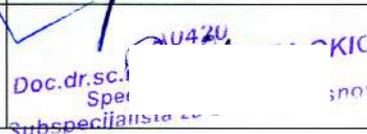
Cilj je postizanje maksimalne autonomije i kontrole vlastitih resursa kod pacijenta, uspostavljanje stabilizacije, apstinencije sa krajnjim ciljem koji podrazumjeva psihosocijalnu rehabilitaciju pacijenata i oporavak njegove porodice. Pored ovisnika uključuju se i članovi porodice, a osigurava im se diskrecija. Pacijenti uključeni u programe liječenja mogu imati multiple probleme i

poremećaje, a što podrazumjeva obavezno uključivanje u koordiniranu brigu, a u skladu s tim uključiti i druge službe (intersektorijalna saradnja).

- **Dokumentacija**

Svi članovi tima koji su uključeni u rad sa ovisnicima (individualni i grupni) sve evidentiraju u predviđenu dokumentaciju.

**5. Revizija ove procedure se vrši svake tri godine, po potrebi i ranije.**

Izradio/li:	Ime i prezime / radna grupa	Verifikacija (potpis)
	<b>Magbula Grabovica,</b> magistar zdravstvene njege i terapije <b>Amir Burzić,</b> magistar socijalnog rada	
Saglasnost Koordinatora kvaliteta	<b>Magbula Grabovica,</b> magistar zdravstvene njege i terapije	
Odobrenje Direktorica Zavoda	Doc.dr sci.med. <b>Rasema Okić,</b> prim. specijalista neuropsihijatar subspecijalista za bolesti ovisnosti	
Broj revizije: 31.10.2016; 31.10.2019		Datum revizije: 14.06.2022